

[Atli Dam]

omkostningerne og tabene i 1993. Nu må man så bare håbe på, at udvalgets konklusioner vil lære os på Færøerne noget.

Man kan for så vidt takke Fremskridtspartiet for dets forespørgsel, idet både statsministerens redegørelse og de øvrige partiers ordførers taler er værdifulde bidrag til en nuancering af den ensidige information, som Fremskridtspartiet har stået for. Ikke mindst har udtalelserne cementeret, at der fortsat er en bred vilje til at støtte Færøerne under krisen, og at der er en tro på ...

Anden næstformand (Grove):

Taletiden er udløbet.

Atli Dam (S):

... – som statsministeren siger det på vegne af det danske genopretningsudvalg – at det vil være muligt at nedbringe den færøske gæld allerede på kort sigt.

Jeg vil anbefale regeringen at være meget på vagt vedrørende udviklingen fremover, idet fejltrin som sagt kan komme til at koste dyrt, og vi er i dag alt for meget i eksperternes vold.

Breckmann (KF):

Jeg må sige, at det glædede mig meget at høre hr. Atli Dams modstand imod det fiskerimonopol, der er opstået på Færøerne. Det er nemlig et monopol på ressourcerne, og tilstanden i fiskerinæringen er forværret betydeligt efter etableringen af dette monopol. Vi ved, at monopoliet er en af de mange betingelser, som den danske regering – ganske vist i dette tilfælde med et strukturudvalg som undskyldning – har påført Færøerne, og som hr. Atli Dams eget landsstyre, især ved hjælp af landsstyremand Tumas Arabo, har gennemtrumfet på vegne af de kræfter her i landet – igen bankkræfter – som ønskede at lægge beslag på de færøske fiskefabrikker og på den færøske fiskeriressource samt på skibene. Det er et rent kollektiv, og Folkeflokkens kæmpede en fortvivlet kamp imod dannelsen af dette fiskerimonopol, som har lammet og kvalt hele fiskerisektoren på Færøerne.

Monopolet er nu en bevist fiasko, og jeg håber, at hr. Atli Dams modstand imod dette monopol, dette moderselskab, er et tegn på, at hr. Atli Dams eget parti, Socialdemokraterne, nu er ved at indse, at det, de gjorde i foråret ved at

grundfæste dette monopol, var en alvorlig fejltagelse, og at man dengang burde have lyttet til Folkeflokkens advarsler imod fiskerimonopolet; men i stedet smed man Folkeflokkens ud af landsstyret.

Der er en mærkbar modsætning mellem den store velvilje, Folketinget viser Færøerne ved at yde gentagne statslån, og så den sølle virkning, disse store milliardlån har på krisen.

Færinger er regeringen og Folketinget taknemlige for velviljen, men den stakkede effekt af statslånene bekymrer os meget. Det drejer sig trods alt om 3.150 mio. kr. på bare et år, delvis til at dække afskrivninger og hensættelser i bankerne, delvis til at finansiere landskassens overforbrug, der stadig står på. Men den enkelte færing og erhvervslivet mærker kun tilbagegang, desværre.

For os alle sammen står 1930'erne som eksempel på økonomisk og socialt armod. På mange måder minder Færøernes stilling nu om 1932, da der kun var én danskejet bank på Færøerne, uden forståelse for fiskerinæringens behov, og da der kun var danske forsikringselskaber, således at vi ikke selv kunne holde på kapitalopsparingen. Fiskeriet blev dengang, i 1930'erne, finansieret gennem danske kommissionærer til en ågerrente med pant i forventet fangst. Der var en nedslidt flåde, lave fiskepriser, fraflytning og afmatning.

Et lignende tilbageslag oplevede vi igen i 1951, da Sjóvinnubankin blev væltet, også dengang på grund af Finanstilsynets hårde krav om hensættelser. Den krise kostede Færøerne to årtiers udvikling og førte indirekte til de letsindige forsøg på at indhente det forsømte med overinvesteringerne i 1980'erne.

Det er gavnligt at kende fortiden og også at lære af 1980'ernes fejl, men ikke kun af bankers, erhvervslivets og hvermands letsindigheder. Det er lige så vigtigt at placere det politiske ansvar for de offentlige bommerter, så den politiske aktivisme, landskassens indblanding i alle forhold, kan undgås fremover.

Jeg kan kun gentage de advarsler, jeg har fremført fra talerstolen ved optagelsen af hvert statslån, nemlig at den nu førte færøske og danske politik blot forstærker den økonomiske tilbagegang og gør flere statslån nødvendige fremefter til vore skrantende pengeinstitutter.

Bankerne er jo væltet flere gange; det spåede jeg allerede sidste vinter. Fossbankin er